

Nová energie pro bioplynovou stanici

V Suchohrdlech u Miroslavi se rostlinná výroba Statku Kuthan postupně přizpůsobuje nové realitě jihomoravského zemědělství. Ústup tradičních komodit i rostoucí tlak sucha přivedly podnik k pěstování hybridního energetického ozimého žita, které se loni stalo novinkou osevniho postupu. Na první pohled jde zatím jen o 30 hektarů, v provozní praxi však tato plodina získává mnohem větší význam; pomáhá stabilizovat surovinovou základnu bioplynové stanice a zároveň naznačuje, jak může v aridních podmínkách Znojemska vypadat odolnější a udržitelnější model hospodaření.

Barbora Venclová

Koncept Statku Kuthan je založen na principu udržitelnosti a uzavřeného systému, říká agronomka Ing. Jaroslava Hladíková. Jednotlivé části výroby do sebe zapadají jako články jednoho dobře fungujícího soustrojí. Rostlinná výroba tu nevzniká izolovaně od živočišné a bioplynové stanice není jen doplňkem provozu, ale jedním z pevných bodů, podle nichž se utváří celý systém hospodaření. V praxi to znamená, že osevni postup musí vedle tržní produkce zajistit také stabilní surovinovou základnu pro bioplynovou stanici s průměrným ročním výkonem 650 kW (el.).

statku a mají významný podíl na energetickém zajištění provozu moderních skleníků na pěstování bylinek v sousedním areálu společnosti Bylinky s. r. o.

Čas na změnu

Osevni postup se však v posledních letech výrazně proměnil. Ještě loni v něm měla své místo cukrová řepa i ozimá řepka, každá přibližně na 50 hektarech. Řepka z polí ustoupila především kvůli narůstajícím problémům spojeným s klimatickou změnou a omezenými možnostmi ochrany proti škůdcům. Cukrovka skončila z jiného dů-

Hybridní žito jako správná volba

Díky dlouhodobé spolupráci se společností KWS Osiva s. r. o. padla volba na hybridní ozimé žito KWS Proaktivator. Agronomka jej zařadila do osevniho postupu s jasným záměrem – využít plodinu, která nabídne jistý výkon i v suchších podmínkách Znojemska a v mléčně-voskové zralosti zajistí kvalitní siláž pro bioplynovou stanici. Právě pro oblast, v níž Statek Kuthan hospodář (nadmořská výška zhruba 230 m, průměrné roční srážky kolem 500 mm), považuje regionální obchodní zástupce společnosti KWS Osiva Ing. Jan Pazdera, Ph.D., hybridní žito za vhodnější volbu než žito populační. V tamních podmínkách podle něj dokáže lépe využít svůj výnosový potenciál.

Silnou stránkou žita je především hluboký kořenový systém. Díky němu rostlina účinněji hospodář s vodou i živinami a lépe zvládá stresové podmínky. Zároveň podporuje půdní biologii i ukládání uhlíku do půdy a zlepšuje vsakování vody. Nejde tedy jen o produkční plodinu, ale také o plodinu s významným zlepšujícím efektem. Podle Ing. Pazdery se žito dobře uplatní i tam, kde jiné plodiny narážejí na limity stanoviště. Snáší horší půdní podmínky, mírně kyselější reakci půdy a vhodné je také pro svažitéjší či erozně ohrožené pozemky. K jeho dalším přednostem patří mrazuvzdornost, nízké nároky na předplodinu, velmi dobrý zdravotní stav i fyto-sanitární působení porostu, zejména schopnost potlačovat rozvoj plevelů díky rychlému zapojení porostu.

Tuto výhodu rozebral také Ing. František Koch ze společnosti VFS Trading, s. r. o., který na Statku Kuthan působí jako poradce. Se společností KWS Osiva a jejími produkty ho pojí dlouhodobá, 27 let trvající loajální spolupráce podložená zkušenostmi z praxe. Jak vysvětlil, ve srovnání s pšenicí, která se v těchto podmínkách často seje později, má energetické žito výrazný náskok. Dříve zakryje půdu, lépe konkuruje plevelům a tuto výhodu si udržuje i na jaře, kdy rychleji nastupuje do vegetace. Právě vysoká konkurenční schopnost žita omezuje potřebu herbicidního ošetření, a tím ve srovnání s pšenicí, ale i s tritikale či ku-

kuřiči snižuje celkové vstupy do porostu, shoduje se Ing. Koch s agronomkou.

Včasně založení porostu

U žita je pro dosažení dobrého výsledku rozhodující především včasné založení porostu. V Suchohrdlech se selo 22. září. „U žita platí, že čím dříve se zaseje, tím lépe dokáže využít svůj výnosový potenciál,“ připomíná Ing. Pazdera. Vedle termínu je podle něj důležitá také hloubka setí. Ta by se měla pohybovat kolem tří centimetrů, spíše však mělčeji – ostatně i proto se říká, že žito rádo vidí nebe. Výsvek je u hybridního žita žádoucí nižší, protože výnos stojí především na tvorbě odnoží. „Zvolili jsme výsvek 80 kilogramů na hektar, podle doporučení,“ potvrdila agronomka.

O zkušenosti se silážním hybridním žitem na Statku Kuthan hovořili Ing. Jan Pazdera, Ph.D., Ing. Jaroslava Hladíková a Ing. František Koch (zleva)

Foto Barbora Venclová

Žito na statku navíc ideálně zapadá do uzavřeného systému hospodaření. Zdejší bioplynová stanice ročně vyprodukuje přibližně 20 000 tun digestátu, kte-

rý podnik využívá jako organické hnojivo s rychle uvolnitelným dusíkem. Právě na něj žito podle agronomky velmi dobře reaguje. (Pokračování na str. 24)

Přes srážkově nepříznivý rok přesahuje KWS Proaktivator 150 cm

Foto Barbora Venclová

Z celkové výměry přesahující 500 hektarů letos připadá 214 hektarů na kukuřici, 30 hektarů na energetické žito a přibližně 24 hektarů na tritikale. Vedle energetických plodin si podnik drží také významnou produkci ozimé pšenice zejména pro potravinářské účely, která zaujímá 186 hektarů. Nezapustitelné místo má na Statku Kuthan také tykev, pěstovaná zhruba na 50 hektarech. I zde se uplatňuje provázanost celého systému. Elektřina a teplo, vyrobené v bioplynové stanici, kromě použití při sušení sklizeného semene tykve, také ze 100 % zajišťují provoz chovu prasat na

vodu – po uzavření cukrovaru v Hrušovanech nad Jevišovkou ztratila potřebný odbyt. Nahradit tyto plodiny v suché oblasti Znojemska není jednoduché. Odchod cukrové řepy navíc neznamená jen změnu v osevni postupu, ale také částečnou ztrátu jednoho ze vstupů pro bioplynovou stanici – cukrovarnických řízů, i když určitý objem odebere podnik ještě z cukrovaru ve Vrbátkách. Právě proto se plodiny, jako je ozimé žito, jeví jako logická alternativa – dokážou zaplnit uvolněné místo v osevni sledu a současně posílit surovinovou základnu bioplynové stanice.

Přepněte na plný výkon

KWS PROAKTIVATOR

KWS PROAKTIVATOR

KWS PROAKTIVATOR

KWS PROAKTIVATOR

Hybridní ozimé žito pro produkci biomasy
Vhodný pro systém dvou sklizní z jednoho pole

- optimální pro výsev kukuřice technologií STRIP-TILL
- vysoce stravitelné bílkovinné objemné krmivo
- dobře rozložitelná hrubá vláknina pro produkci bioplynu
- vysoký výnosový potenciál
- velmi dobrý zdravotní stav

www.kws.cz

KWS.Cesko

SEJEME
BUDOUCNOST
OD ROKU 1856

Hodnotili řepku ve středních Čechách

Naši pěstitele řepky se v současné sezóně potýkali s řadou problémů. Po zimě sice porosty vesměs vypadaly dobře, ale v jarním období bylo velké sucho a navíc porosty utrpěly poškozením mrazy i škůdci. Kvůli nedostatku vláhy na jaře nelze počítat s vysokými výnosy, a to už třetí rok za sebou.

Množství informací z oblasti pěstování řepky zaznělo na semináři spojeném s prohlídkou polních pokusů v Řisutech na Kladensku, který uspořádal Svaz pěstitelů a zpracovatelů olejnin (SPZO).

Před zimou pěkné porosty

Přítomné uvítal Ing. Jiří Zeman, zástupce agronomické služby SPZO pro střední Čechy, který poté celý seminář moderoval. Podle jeho informace kon-

cem minulého roku řepková pole na našem území vypadala většinou dobře. Ve středních Čechách zhruba 82 procent řepkových porostů bylo velmi dobrých a dobrých, deset procent mezerovitých a šest procent špatných. Jen dvě procenta z výměry se nacházela ve velmi špatném stavu. Mnohé slabší porosty do jara zesílily.

Dobré kořeny

Na vývoji porostů řepky přes zimu se odrazilo počasí, v zimě

přišli větší a déle trvající mrazy, kdy řepka přestala vegetovat. Po celý leden panovalo sucho a často i celodenní mráz. Teploty klesaly až k $-20\text{ }^{\circ}\text{C}$. Až v posledním únorovém týdnu se výrazně oteplilo. Teplotní rozdíly mezi dnem a nocí ale byly velké. Přes den bylo teplo, 15 až $18\text{ }^{\circ}\text{C}$, ale v noci teplota klesala pod nulu. Mrazy sice způsobily omrznutí starších listů řepky, ale srdéčka zůstala nepoškozená. Rostliny měly dobře vyvinutou kořenovou soustavu s bílým kořenovým vlášením.

Chyběly živiny

Pokud pěstitele na podzim řepku nepřihnojili dusíkem, mnohé porosty řepky do jara strádaly. V podzimním období se hnojilo méně kvůli vysokým cenám hnojiv. Proto bylo potřeba začít s regeneračním přihnojením co nejdříve. Dva až tři dny v lednu bylo možno hnojit kieseritem. První vstupy s hnojením se uskutečnily 16., 19. a 20. února. Hnojilo se především hnojivy LAV, močovina, DASA a síran amonný. Po přihnojení ale chyběla vláha, a tak rostliny nemohly dostateč-

ně využít živiny z hnojiv. Celková dávka dusíku na jarní regeneraci se pohybovala v rozmezí od 100 do 200 kg/ha. Meziročně se hnojilo méně o dvacet až třicet kilogramů dusíku na hektar. Pěstitele by měli vzít v úvahu, že na jednu tunu řepkových semen je potřeba kolem padesáti kilogramů dusíku.

Časný nálet škůdců

Ing. Zeman uvedl, že v jarním období začaly poměrně rychle regenerovat kořeny, ale stav listových růžic se zlepšoval pomalu. Na polích se nacházelo velké množství odumírající organické hmoty. V podmínkách sucha měly rostliny omezenou přístupnost živin z hnojiv. Nadto za su-

Klíčové informace:

- Na semináři spojeném s prohlídkou polních pokusů v Řisutech na Kladensku, který pořádal Svaz pěstitelů a zpracovatelů olejnin, zazněla řada aktuálních poznatků k pěstování řepky.
- Ve středních Čechách pěstitele pro sezónu 2025/2026 založili 38,7 tisíce ha ozimé řepky, tedy téměř o deset procent méně než v předchozím roce.
- Kvůli špatnému stavu porostů museli zemědělci ještě během května zaorat desítky hektarů řepky.

cha ani dostatečně neúčinkovaly herbicidy použité na opravné zásahy. V jarním období do porostů řepky brzy nalétli škůdci. První nálety krytonosců pěstitele zaznamenali od 25. února. S kolísáním teplot se měnil i výskyt krytonosců, za tepla jich bylo více, při ochlazení méně. Na první ošetření proti škůdcům pěstitele

použili přípravky s pyretroidy nebo etofenproxem. Následovaly další aplikace insekticidem Sivanto Energy a kombinací přípravků. Celkem bylo proti škůdcům v jarním období potřeba ošetřovat třikrát až čtyřikrát, případně i vícekrát. Blyskáček řepkový se v silné vlně objevil od 20. března. Následoval další velký nálet od poloviny dubna společně s dozvukem výskytu krytonosců. Výskyt byly často silné, místy střední, výjimečně slabé až minimální. Jako vhodné se ukazuje použití účinné látky piperyonyl butoxide v přípravku Pangaea Booster, který blokuje specifickými inhibitory metabolismu rezistenci blyskáčka.

Zaorávky ještě v květnu

Ing. Zeman upozornil na skutečnost, že ještě v květnu pěstitele řepky kvůli špatnému stavu porostů zaorali desítky hektarů. (Pokračování na str. 25)

Přichází si prohlédli velmi pěkné poloprovozní pokusy s řepkou
Foto Hana Honsová

Porosty řepky v Řisutech i při nedostatku vláhy vypadaly velmi dobře
Foto Hana Honsová

Nová energie ...

(Dokončení ze str. 23)

Před výsevem se zde aplikovalo zhruba 15 t/ha, na jaře pak 30 t/ha rozdělených do několika vstupů, což zajišťuje optimální využití živin.

Prostor pro duální systém

Sklizeň silážního žita pro potřeby bioplynové stanice probíhá jednorázově řezačkou, při-

na na Statku Kuthan zaznamenali pouze 5 mm srážek, očekává agronomka výnos kolem 10 t/ha suché hmoty. Pro zvýšení kvality siláže plánuje ve spolupráci s Ing. Kochem aplikaci bakteriálního silážního inokulantu Microsil Premium.

Včasná sklizeň zároveň otvírá prostor pro takzvaný duální systém pěstování. Na uvolněný pozemek lze následně zařadit například čirok, který je

případně zrnový KWS Lupus. Pokud by podnik dodatečnou biomasu nepotřeboval, volila by Ing. Hladíková výsev osvědčené meziplodiny, například směsi svazenky a pohanky. Meziplodiny ostatně na Statku Kuthan zakládají na větší výměře, než vyžaduje legislativa. Agronomka se přitom řídí jednoduchým heslem: s respektem k přírodě. Tento přístup se promítá do všech oblastí hospodaření podniku.

Spolupráce Statku Kuthan se společností KWS Osiva je dlouhodobá a široká. Na celé výměře

Hybridní ozimé žito (vlevo) je výrazně rychlejší ve vegetaci než ozimá pšenice (vpravo)
Foto Barbora Venclová

čenz doporučená výška stmiště se pohybuje zhruba mezi 10 až 15 cm. Cílem je získat hmotu s co nejvyšší koncentrací energie a současně omezit podíl popelovin, vysvětluje zástupce společnosti KWS Osiva. Navzdory dlouhotrvajícímu jarnímu suchu, kdy například v dub-

ve aridních podmínkách Znojemska ceněn pro schopnost „počkat si na vodu“ a ještě ve stejném vegetačním roce poskytnout další kvalitní energetickou biomasu. Z portfolia společnosti KWS Osiva přicházejí v úvahu silážní hybridy KWS Freya a KWS Merlin,

kukuřice podnik pěstuje hybrid KWS Inteligens (FAO 390 S), k němuž využívá kompletní podporu včetně předsklízňového servisu, například NIRS rozborů a digitální služby DDM Tool. Zároveň se připravuje společný výzkum zaměřený právě na silážní kukuřici.

inzerce

Máky seté ozimé modrosemenné

NÍZKÝ OBSAH MORFINU

OLAF HUSKY

ŠPIČKOVÝ VÝNOS

VYSOKÁ ZIMOVZDORNOST

VÝBORNÝ ZDRAVOTNÍ STAV

ODOLNOST PROTI POLÉHÁNÍ

OSEVA PRO s.r.o.

www.oseva.cz

Vážení obchodní partneři.

Dovolujeme si Vám nabídnout osivo **máku setého ozimého**. Tyto **české rané odrůdy máku** byly vyšlechtěny v našem Výzkumném ústavu olejnin v Opavě.